

Qeqqani Ilinniarnertuunngorniarfik
Midtgrønlands Gymnasiale Skole

Eksamensspørgsmål
Samfundsfag C
Juni 2016

Sociologi

Spørgsmål:

1. Redegør for teorier om køn, socialisering og kønsroller
2. Undersøg bilaget med fokus på køn, socialisering og kønsroller
3. Diskutér fremtiden for mænd og kvinder i Grønland

Bilag:

Niels Ole Qvist: "Mændenes værste mareridt", AG 16. april 2014 (uddrag)

Ord:

Forgæves spejde: lede uden at finde

Udsigtsløs: uden fremtid

Stadig flere: flere og flere

I yderste konsekvens: hvis det

Accelererende: stiger mere og mere

Affolkes: folk flytter

Fremskrivninger: regnestykke, der
forudsiger fremtiden ud fra nu

Udkantsområde: område i landet væk fra
centrum

Skævvride: bliver skævt

Ligeberrettigelse: ligestilling, køn er lige

Symbiose: begge er afhængige af
hinanden

Afbøde: stoppe/forhindre lidt

Radikale: voldsomme

Mændenes værste mareridt

Stadig flere mænd må forgæves spejle efter en partner. Kvinderne forlader landet. De drømmer om et bedre liv, langt borte fra bygdernes stillestående, udsigsløse tilværelse

ler al tilgængelig viden om emnet i de tre vestnordiske lande, Grønland, Island og Færøerne.

Problemet er det samme i de tre ø-samfund.

Seneste fremskrivninger fra Færøerne viser, at befolkningstallet de næste tre årtier vil falde fra 48.000 til 37.000, en udvikling, som især vil være drevet frem af kvindernes udvandring. I dag har Færøerne allerede et underskud på 2.000 kvinder. Men endnu værre står det altså til

hos os. Ifølge seneste tal er underskuddet på 3.000, og det er stærkt bekymrende, siger Evelyn Frederiksen fra Siunmut.

Langt ude

Ifølge Atassuts ordfører, Knud Kristiansen, bør man især se med alvor på affolkningen af byderne.

- Det er jo særligt i yderdistrikterne, at problemet er synligt. Årsagen kan ofte være, at mulighederne for at få et job og en uddannelse er mangelfuld her, siger han.

Ifølge IAs Mimi Karlén er samfundet på mere end én måde blevet skævvredet.

- Vi debatterer netop i denne tid den stigende arbejdsløshed og i den forbindelse bør vi også se på, hvor det egentlig er, vi skaber de nye arbejdspladser. Det er jo fortrinsvis i byggeriet og i fiskeriet, altså i de typiske mandefag. Men vi skal tænke os godt om. Vi skal også tænke lige stilling ind i de her ting, siger hun.

Ulkants-mænd

Ifølge flere af politikerne er problemet ikke kun manglende muligheder for kvinder, men også at mændene i udkantsområderne langsomt mister deres selvverd og bliver mindre attraktive i kvindernes øjne.

- Spørgsmålet er, om det ikke er mændene, som er gået i stå i dag, og at vi også skal se på deres muligheder for at udvikle sig. Hvis ikke mændene kommer ind i kampen igen, så skævvrides samfundet, og så risikerer vi at ende med kun at være mænd tilbage i vores land. Men vi kan altså ikke undvære kvinderne. De har - også historisk set - altid haft en utrolig vigtig funktion i vores samfund, også i fangerfamilierne, siger Partii Nalerags Hans Ernoke.

75 sen.

Niels Ole Qvist
qvist@ag.gl

Stadig flere kvinder vælger at købe en enkeltbillet - væk fra Grønland.

(...)

I yderste konsekvens kan underskuddet af kvinder udløse social uro og betyde, at landet i accelererende tempo affolkes, fordi mændene i desperation vælger at følge efter.

(...)

3.000 færre

Kalstat Lund var en af mange landstingspolitikere, som udtrykte stor bekymring for kvinde-flugten, da emnet var til debat i Inatsisartut.

Anledningen var et forslag fra Lars-Emil Johansen om, at der skal laves en reddegørelse, hvor man sam-

Flere gange undervejs i debatten blandede forslagsstilleren, Lars-Emil Johansen, sig. Han opremsede en række årsager, som kan forklare kvindeløgten.

80 Er der måske problemer med mænds syn på kvinder? Mangler vi kvindelige ledere, som kan være forbillede for vores piger? Forkæler vi vores drengebørn for meget på bekostning af pigerne? Giver vi kvinderne en for dårlig løn eller byder vi dem andre forhold, som er imod tankerne om ligeberettigelse? Det 90 er alt sammen ting, vi bør se på, siger han.

Mine-mændene

Inuit Araqatiguit er bekymret for, at køns-ubalancen vil vokse kraftigt i fremtiden. Kalistat Lund peger på, at storskalaprojekterne især vil tiltrække mandlig arbejdskraft.

100 - De historiske erhverv, som samfundet har opbygget fra grunden, har sikret, at såvel kvinder som mænd i symbiose har kunnet finde sig en levevej på kysten. Men nu er der ændringer på vej. I disse år bliver der gjort en indsats for at skabe en mineindustri, og det er jo i udpræget grad arbejdspladser for mænd. Vi bør derfor sikre, at der sker en planlægning, så vi får afbødet den indvirkning, minerne kan have på vores byer og bygder, hvis vi skal undgå radikale følger for vort lille folk. Det ville være skidt, hvis de nye tider i stedet for lykke, endte i ulykke, siger Kalistat Lund.

Løsninger

115 Lars-Emil Johansens forslag om at få nedsat en ekspertgruppe, som kan indsamle allerede eksisterende viden om kvindeløgten fra de vestnordiske samfund, vandt bred tilslutning i Inatsisartut.

120 Han understreger, at målet er at få anvist løsningsmodeller.

(...)

Kulturen

125 På Færøerne har man drøftet kvindeløgten gennem flere år. På et debatmøde om

130 emnet i hovedstaden Torshavn identificerede en af oplægsholderne, formand for landets ligestillingskomite, Katrin Karlsberg, nogle af faktorerne.

140 - Færøerne er præget af en mandsdominerede erhverv med en primærsektor i fiskeriet. Hertil kommer mange fritidsinteresser, som især tiltaler mænd, mens kvinderne efterspørger andre tilbud, som andre lande har. Kvinderne flytter til lande med storbyer som København på grund af de kulturelle tilbud, påpeger hun.

150 På Færøerne har en del mænd i øvrigt fundet en løsning på problemet med de bortrejste kvinder. De finder i stedet en kone i Østen, hvor mange unge kvinder er på jagt efter et bedre og mere trygt liv.

Angutit sinnattupiluisa ajornerpaartaat

Angutit amerlialuttuinnartut aappassaqqanngillat. Arnat nuna qimallugu aallararpuit. Nunaqarfinni inuunermit uninngaannartumit siunissaqqanngitsumillu pitsaanerusumik inuunissartik takorluugaraat

Niels Ole Qvist
qvist@ag.gl

Arnat amerlialuttuinnartut Nuna-
natsinnit aallartalerput.

(...)

Arnanik amigaaqeqarmerq ajorner-
paaiffimmi inuit eqqissiveerunne-
ramnik kinguneqarsinnaavoq nuna-
lu sukkatsikkaluttuinnartumik inue-
rukkiartorsinnaalluni, angutit ne-
riutissaarulluutik arnanik malimmin-
nialissammata.

(...)

3.000-nlk-ikileriarput

Kalstat Llund Inatsisartumik politi-
kernersissiminnit qimassutissat
massutillit akornanniippoq.

Tamassuma oqaluuserineqarnera-
nut pissutaavoq Lars-Emil Johan-
senip siunnersuutaa, tassa nassuia-
siortoqassasoq, nunani avannarlerni
killerni pingasuni Kalallit Nunaan-
ni, Islandimi Savalimmiutulu tama-
tuminnga ilisimasat pissarsiarine-
qarsinnaasut tamaasa katersorlugit.
Qeqertani taakkunanani pingasuni
ajornartorsut assiissuuvoq.

Savalimmiuni missingunerup ki-
ngullup takutippaa innuttaasut
ukiuini qulikkutaani tullittuuni pi-
ngasuni 48.000-imit 37.000-inuit

ikileriaasat, pingaartumik arnat
aallararnerannik pissutiimmik.
Savalimmiuni arnat 2.000-t ullumik
kut amigaaqeqarereerput.

Uagutsinnili ajorneruvoq.

- Kistsisit kingullit malillugit ar-
nat 3.000-it amigaaqeqarput ta-
mannalu ernumanartorjussuuvoq,
Evelyn Frederiksen, Siunumeersoq,
oqarpoq.

Ingasattoq

Atassutip oqaaseqartua Knud Kris-
tiansen naapertorlugu pingaartu-
mik nunaqarfii inuerukkiartorne-
rat pimoorullugu isigimiarneqarta-
riarpoq.

- Pingaartumimmi isorliunerusu-
ni ajornartorsut ersarippoq. Tama-
tumunnga pissutaagajuppoq tamak-
kunani suliffissat ilimmiarsinnaa-
nerullu amigaaataanerat, taanna
oqarpoq.

IA-meersoq Mimi Karlsen naaper-
torlugu inuiaqatiguit arlalitsigut
equngassuteqarput.

Piffissami matumani suliffissa-
teqarput ammeritsisartorneq oqa-
siorteqarput ammeritsisartorneq
amigaaqeqarput ammeritsisartorneq

put sorpiani suliffinnik nutaanik
pilersitsisarput. Tamannami sa-
naartornermi aalisarermilu, tassa
angutaaneruvoq suliffigsartaqaan-
ni, atuunneruvoq. Eqqarsaqissaas-
saagulli. Tamakkunani amma na-
ligiissitaaneq isumaginiasavarpuit,
taanna oqarpoq.

Isorliunerusuni angutit

Politikerit arlalit naapertorlugit ar-
nat amigaaataanerat kisimi ajornar-
torsutaanngilaq, aammattaarhi isor-
liunerusuni angutit inuttut naleqqis-
suisiminnik kigaatusumik annaasa-
qariartuaanerat, arnallu isaanni
kajungernannigerneruleriartuaar-
nerat, ajornartorsutaavoq.

- Apeqqutaavoq angutit ullumik-
kut unittoqqanersut aammalu
inertartormissamat periarfissaat
misisortariaqarnerivut. Angutit
sorsuutiginnileqqinngippata inuia-
qatiguit equngalingissapput, taavalu
nunatsinni angutaannangorsin-
naavugut. Arnalli pingitsoor-
naanngilavut. Arnat - aamma oqa-
luttuariaasaanikkut - tamatigut
inuiaqatiginni pingaaruteqartuar-
tuusimapput, aamma ilaqutarinni
piniarukkorrimmi, Partii Nalleqqa-
meersoq Hans Enoksen oqarpoq.

Oqallinnerup ingerlanerani siun-
nersuteqartoq Lars-Emil Johansen
arlaleriarluni akuleruttarpoq. Arnat
qimarrannerannut pissutaasinnaa-
sut arlalit taakkartorpai.

- Angutit arnanik isigininnerat
ajornartorsutaannginnerpa? Ar-
nanik stuttumik amigaaqeqarput
arnartatsinnik maligassuisinnaa-
sumik? Nukappiarartavut nukat-
sippallaapavut niwarsiaqqat sumi-
pinnarlugit. Arnatavut akissarsia-
kiorlialaarppavut amallummit al-

lanik atugassaqaqtippavut naligiis-
sitaanissamut akerihsuumik? Tamak-
kua tamaasa isiginiartariaqarparput,
taanna oqarpoq.

Piiaaffinni angutit

Inuit Ataqtiguit arnat angutillu
amerlassutimikkut nikingassutaata
siunissami annertuserujussuarnis-
saa ernumanartorqartippaat. Kali-
stat Llundip suliniutini angisuuni
sulisartut pingaartumik angutit ti-
kerarumaanerit tikkuarpaa.

- Oqaluttuarisaanikkut inuussu-
tissarsiuutit inuiaqatiguit naqqaait
sananeqarfissa, qulakkeersimavaat
arnat angutillu peqatigiilluutik
sineriammi inuussutissarsiorsin-
naanerat. Maannali allannortoqa-
lerpoq. Ukiuni maknunani piiaaf-
finnik suliffissuqaarfinnik pilersit-
siniartoqarpoq, tamakkuahu angu-
taanerunut suliffiupput. Taamaat-
tumik pilersaarusiortoqarmissaa
qulakkeertariaqarparput, taamaas-
illuni piiaaffiit illoqarfitsinnut nu-
naqarfitsinnullu sunniutigisinnaa-
saat sakkuullisarlugit, piiaaffiit ta-
makkua inuiaqatiginnuqanut an-
nertuunik kinguneqateqassan-
ngippata. Ajorluunnassaqq piffissat
nutaat pilluataaanaatik perlassi-
ninnngussappata, Kalistat Llund
oqarpoq.

Aaqqlissutissat

Nunani avannarlerni killerni arnat
qimarrannerannik ilisimasanik pio-
reersunik katersuisuusamimik immik-
kut ilisimasalinnik pilersitsinissa-
mik Lars-Emil Johansenip siunner-

suutaa Inatsisartuni tapersorsor-
neqartuarpoq. Taassuma erseqqis-
sarpaa aaqqlissutissanik innersuus-
siffiqeqarmissaq anguniagaasoq.
- Ilisimassavarpuit ineriartorneq
tamanna qanoq allannagortissin-
naanerippuit. Politikerit atorfis-
saqartippavut inasuteqaatit piviu-
sorsortut, isummerfigisinnaasavut,
taanna oqarpoq.

(...)

Kulturi

Savalimmiuni arnanik amigaaate-
qarneq ukiumi arlalinni oqaluuseri-
neqarsimavoq. Tamanna pillugu il-
loqarfii pingaarneraanni. Tors-
havnimi oqalitsisinermi saqum-
miussut ilaata, nunami naligiissi-
taanermt ataatsimittaliap sulit-
taasuata Katrin Karlsbergip, pis-
sutaasut ilaat saqummiuppai.

- Savalimmiuni inuussutissarsiuutit
angutitnut sammisuunerupput aali-
sarneq pingaarneraalluni. Tamatu-
ma saniatigut sunngiffimmi soquti-
gisassarpassut pingaartumik ang-
utinooortupput, neqerooruit allat,
nunani allani pigineqartut, arnat
ujartortaraat. Arnat nunanut soorlu
Københavnit illoqarfissuallinnut
nuutartup, tamakkuva kulturikkut
neqerooruteqartarnerat pissutigaa-
lugu, taanna tikkuavaoq.

Savalimmiuni anguterpaaluit ar-
nat qimarrannerannik ajornartor-
siut aaqqlissutissarsisimavaat. Taar-
siullugu Kangiani arnassariortar-
put, tasamani arnarsarsiorlar-
mik pitsaanerusumik toqqissis-
manarnerusumillu ujartuummata.